

Urantia-kirja

<< [Luku 97](#) | [Osat](#) | [Sisältö](#) | [Luku 99](#) >>

Luku 98

Melkisedekin opetusten vaikutus länsimaissa

98:0.1 (1077.1) MELKISEDEKIN opetukset saapuivat Eurooppaan monia teitä, mutta valtaosaltaan ne tulivat Egyptin kautta, ja ne liitettiin länsimaiseen filosofiaan, sitten kun ne olivat jo läpikotaisin helleenistyneet ja myöhemmin kristillistyneet. Läntisen maailman ihanteet olivat pohjimmiltaan peräisin Sokrateelta, ja sen myöhemmäksi uskonnon filosofiaksi tuli Jeesuksen uskonnon filosofia siinä muodossa, jossa se oli muutosten ja kompromissien jäljiltä sen tultua kosketuksiin kehkeytyvän länsimaisen filosofian ja uskonnon kanssa, minkä kaiken huipentuma oli kristillinen kirkko.

98:0.2 (1077.2) Saalemin lähetyssaarnaajien toiminta jatkui Euroopassa kauan aikaa, ja vähitellen he sulautuivat moniin niistä kulteista ja rituaaliryhmistä, joita aika ajoin ilmaantui. Kyynikot on mainittava niiden joukosta, jotka säilyttivät Saalemin opetukset puhtaimmassa muodossa. Nämä uskoa ja luottamusta Jumalaan julistaneet saarnamiehet toimivat roomalaisessa Euroopassa vielä

ensimmäisellä Kristuksen jälkeisellä vuosisadalla niin, että heidät myöhemmin liitettiin vasta muotoutuvaan kristinuskoon.

98:0.3 (1077.3) Juutalaiset palkkasoturit, jotka taistelivat varsin monissa läntisen maailman sotilaallisissa yhteenotoissa, levittivät Eurooppaan paljon Saalemin opin aineksia. Juutalaiset olivat muinoin yhtä tunnettuja sotilaallisesta rohkeudestaan kuin teologisista omituisuuksistaan.

98:0.4 (1077.4) Kreikkalaisen filosofian perusopit, juutalainen teologia ja kristillinen etiikka olivat pohjimmiltaan aikaisempien Melkisedekin opetusten seurausilmiöitä.

1. Saalemin uskonto kreikkalaisten keskuudessa

98:1.1 (1077.5) Saalemin lähetyssaarnaajat olisivat mahdollisesti pystyttäneet suurenmoisen uskonnollisen rakennelman kreikkalaisten keskuuteen, elleivät he olisi niin ahtaalla tavalla tulkinneet virkaanasettamisvalaansa, Makiventan määräämää sitoumusta, joka kielsi organisoimasta yksinomaan palvonnallisia seurakuntia ja joka vaati jokaiselta opettajalta lupauksen, ettei hän koskaan toimisi pappina, koskaan ottaisi uskonnollisesta palvelusta muuta palkkiota kuin ruokaa, vaatetusta ja majoitusta. Kun Melkisedekin opettajat tunkeutuivat esihelleeniseen Kreikkaan, he kohtasivat siellä kansan, joka vaali edelleenkin Aataminpojan ja andiittien ajan perinteitä. Mutta nämä opetukset olivat pahasti

turmeltuneet niiden luulojen ja uskomusten vaikutuksesta, joita oli Kreikan rannikkoseuduille yhä suuremmin joukoin tuotetuilla heikkotasoisten orjien laumoilla. Tämän turmeltumisen seurauksena oli paluu karkeaan animismiin verisine riitteineen, niin että alemmat yhteiskuntakerrokset tekivät jopa tuomittujen rikollisten teloittamisesta seremonian.

98:1.2 (1077.6) Etelä-Euroopasta ja idästä tullut niin kutsuttu arjalaisinvaasio miltei hävitti Saalemin opettajien vanhimman vaikutuksen. Nämä maahan tunkeutuvat helleenit toivat mukanaan antropomorfisia jumalakäsityksiä, jotka muistuttivat heidän arjalaistoveriensä Intiaan viemiä käsityksiä. Näiden käsitysten maahantuonti pani alkuun kreikkalaisen jumalten ja jumalatarten perheen kehittymisen. Osaksi tämä uusi uskonto perustui maahan tulleiden helleenibarbaarien kultteihin, mutta oma osuutensa siinä oli myös Kreikan aikaisempien asukkaiden myyteillä.

98:1.3 (1078.1) Helleenikreikkalaiset totesivat, että äitikultti vallitsi suuressa osassa Välimeren maailmaa, ja näille kansanheimoille he nyt tyrkyttivät omaa miesjumalaansa Djaus-Zeusta, josta oli jo tullut koko kreikkalaisen alempien jumalten jumalaperheen päämies, samaan tapaan kuin Jahvesta tuli henoteististen seemiläisten keskuudessa. Zeus-käsitteen muodossa kreikkalaiset olisivat lopulta yltäneet aitoon monoteismiin, elleivät he olisi viimeiseen asti pitäneet kiinni siitä, että Sallimus loppujen lopuksi määrää, mitä tapahtuu. Jumalan, joka edustaa lopullista arvoa, tulee itsensä olla sallimuksen valtiasta ja kohtalon luoja.

98:1.4 (1078.2) Näiden uskonnon kehitykseen vaikuttaneiden tekijöiden johdosta kehittyi ennen pitkää kansanomainen usko Olymposvuoren huolettomiin jumaliin, jotka olivat enemmän inhimillisiä kuin jumalallisia, ja jumaliin, joihin älykkäät kreikkalaiset eivät suhtautuneet koskaan kovin vakavasti. He eivät suuresti rakastaneet, jos eivät suuresti pelänneetkään näitä itse luomiaan jumalolentoja. Heillä oli vain isänmaallisuudesta ja rodullisuudesta lähteviä tuntemuksia Zeusta ja tämän puoleksi ihmis-, puoleksi jumalolentojen perhettä kohtaan, mutta on tuskin mahdollista sanoa, että he olisivat näitä kunnioittaneet taikka palvoneet.

98:1.5 (1078.3) Aikaisemmat Saalemin opettajat kyllästivät helleenit niin hyvin pappishämäyksen vastaisin opein, ettei Kreikassa koskaan kehittynyt mitään vähänkään merkittävämpää papistoa. Jopa jumalankuvien valmistamisesta tuli enemmänkin taiteentekoa kuin palvontaan liittyvä asia.

98:1.6 (1078.4) Olymposlaiset jumalat ovat esimerkki ihmiselle ominaisesta antropomorfismista. Mutta Kreikan mytologia oli paremminkin esteettistä kuin eettistä. Kreikan uskonto oli hyödyksi sikäli, että se toi esille universumin, jota hallitsee jumalten ryhmä. Mutta kreikkalainen moraali, etiikka ja filosofia edistyivät ennen pitkää paljon jumalakäsitystä pitemmälle, ja tämä epätasapaino älyllisen ja hengellisen kasvun välillä oli Kreikalle yhtä vaarantäyteinen kuin se oli osoittautunut olevan Intiallekin.

2. Kreikkalainen filosofinen ajattelu

98:2.1 (1078.5) Pinnallinen uskonto, johon vielä suhtaudutaan kevyesti, ei voi säilyä, varsinkaan kun sillä ei ole papistoa vaalimassa sen ulkonaisia muotoja ja täyttämässä sen kannattajien sydäntä pelolla ja kunnioituksella. Olymposlainen uskonto ei luvannut pelastusta, eikä se myöskään sammuttanut uskoviensa hengellistä janoa. Siksi se oli tuhoon tuomittu. Kun vuosituhat oli kulunut sen ilmaantumisesta, niin se oli jo miltei kadonnut, ja kreikkalaiset olivat vailla kansallista uskontoa, kun Olympoksen jumalten ote paremmista mielistä kirposi.

98:2.2 (1078.6) Tilanne oli tällainen, kun itämaat ja Levantti kuudennen Kristusta edeltäneen vuosisadan kuluessa kokivat hengellisen tietoisuuden elpymisen ja uuden heräämisen yksijumalaisuuden tiedostamiseen. Mutta länsi ei ollut mukana tässä uudessa kehityksessä. Eurooppa yhtä vähän kuin Pohjois-Afrikkakaan ei suuremmin osallistunut tähän uskonnolliseen renessanssiin. Se, missä kreikkalaiset sen sijaan olivat täysin rinnoin mukana, oli älyllinen edistyminen. He olivat jo alkaneet oppia hallitsemaan pelkoa eivätkä enää kaivanneet uskontoa pelon vastamyrkyksi, mutta he eivät oivaltaneet, että todellinen uskonto on sielua kalvavan nälän, hengellisen levottomuuden ja moraalisen epätoivon parannuskeino. He etsivät sielulleen lohdutusta syvällisestä ajattelusta: filosofiasta ja metafysiikasta. He kääntyivät itsensä säilyttämisen eli pelastuksen pohdiskelusta itsensä oivaltamiseen ja itsensä ymmärtämiseen.

98:2.3 (1078.7) Kreikkalaiset koettivat täsmällisen ajattelun avulla päästä sellaiseen tietoisuuteen turvallisuudestaan, joka toimisi

eloonjäämisuskon korvikkeena, mutta tässä he epäonnistuivat perin pohjin. Vain helleenikansojen ylempiin yhteiskuntakerrokseen kuuluvat, muita älykkäämmät yksilöt pystyivät käsittämään tämän uuden opetuksen. Edellisten sukupolvien pitämien orjien jälkeläisten syvillä riveillä ei ollut edellytyksiä ottaa vastaan tätä uutta uskonnon korviketta.

98:2.4 (1079.1) Filosofit halveksivat kaikkia palvonnan muotoja siitäkin huolimatta, että he melkein kaikki pitivät löyhästi kiinni siitä taustasta, jonka tarjosi usko Saalemin opetukseen ”maailmankaikkeuden Järjestä”, ”Jumalan ideasta” ja ”Suuresta Lähteestä”. Sikäli kuin kreikkalaiset filosofit ylipäänsä tunnustivat jumalallisen ja yliäärellisen olemassaolon, he olivat silloin avoimesti monoteistisiä. He kiinnittivät tuskin mitään huomiota olymposlaisten jumalten ja jumalattarien tähtikaartiin.

98:2.5 (1079.2) Viidennen ja kuudennen vuosisadan kreikkalaiset runoilijat, eritoten Pindaros, koettivat uudistaa kreikkalaista uskontoa. He kohottivat sen ihanteita, mutta he olivat enemmänkin taiteilijoita kuin uskonnonharjoittajia. He eivät onnistuneet kehittämään menetelmää korkeampien arvojen vaalimiseksi ja säilyttämiseksi.

98:2.6 (1079.3) Xenofanes opetti yhdestä Jumalasta, mutta hänen hahmottelemansa jumaluus oli liian panteistinen ollakseen persoonallinen Isä kuolevaiselle ihmiselle. Anaxagoras oli mekanisti, jos kohta hän tunnustikin Ensimmäisen Aiheuttajan eli Alkumielen olemassaolon. Sokrates ja hänen seuraajansa Platon ja Aristoteles opettivat, että hyve on tietoa, hyvyys sielun terveyttä; että on

parempi kärsiä vääryyttä kuin syyllistyä siihen; että on väärin maksaa paha pahalla ja että jumalat ovat viisaita ja hyviä. He pitivät päähyveinä viisautta, rohkeutta, kohtuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta.

98:2.7 (1079.4) Uskonnonfilosofian kehitys helleen- ja heprealaiskansojen keskuudessa tarjoaa jyrkän vastakohdan sisältävän esimerkin kirkon toiminnasta kulttuurin edistymistä muovaavana instituutiona. Palestiinassa oli inhimillinen ajattelu siinä määrin pappien valvomaa ja kirjoitusten ohjaamaa, että filosofia ja estetiikka peittyivät kokonaan uskonnon ja moraaliopin alle. Kreikassa taas pappien ja ”pyhien kirjoitusten” lähes täydellinen puuttuminen jätti ihmismielen vapaaksi ja kahlitsemattomaksi, minkä tuloksena oli hätkähdyttävän syvällisen ajattelun kehittyminen. Mutta uskonto, omakohtaiseksi kokemukseksi ajateltuna, ei onnistunut pysyttelemään kosmoksen olemukseen ja todellisuuteen suoritettujen älyllisten luotausten tasalla.

98:2.8 (1079.5) Kreikassa uskomisen alistettiin ajattelulle, Palestiinassa ajattelua pidettiin uskomisesta riippuvaisena. Kristinuskon lujuus johtuu paljolti siitä, että se on lainannut runsaasti aineksia sekä heprealaisesta moraalisuudesta että kreikkalaisesta ajattelusta.

98:2.9 (1079.6) Palestiinassa uskonnollinen dogmisto jähmettyi niin pahasti, että se vaaransi kasvun jatkumisen. Kreikassa inhimillinen ajattelu muuttui niin abstraktiksi, että jumalakäsité hajosi sellaiseksi panteistisen spekuloinnin utuiseksi usvaksi, joka ei oikeastaan

vähääkään eronnut brahmalaisfilosofien persoonattomasta
Äärettömyydestä.

98:2.10 (1079.7) Mutta näiden aikojen tavalliset ihmiset eivät kyenneet käsittämään kreikkalaista filosofiaa itsensä oivaltamisesta ja abstraktista Jumaluudesta, eikä se heitä suuremmin kiinnostanutkaan. He kaipasivat pikemminkin lupauksia pelastuksesta sekä sellaista persoonallista Jumalaa, joka kuulisi heidän rukouksensa. He ajoivat filosofit maanpakoon, vainosivat Saalemin kultin rippeitä – olivathan molemmat opit sekoittuneet laajassa mitassa keskenään – ja valmistautuivat kauhistavaan, orgiastiseen syöksyyn niiden mysteerikulttien mielettömyyksiin, jotka olivat tuohon aikaan leviämässä Välimerenmaihin. Eleusiin mysteerit versoivat olymposlaisen jumalaperheen piiristä hedelmällisyyden palvonnan kreikkalaisena muunnelmana. Dionysoksen luonnonpalvonta kukoisti; paras kultti oli orfilainen veljeskunta, jonka moraalisaarnat ja lupaukset pelastuksesta puhuttelivat monia ihmisiä väkevästi.

98:2.11 (1080.1) Koko Kreikka joutui tekemisiin näiden uusien pelastuksen saavuttamismenetelmien, näiden tunnepitoisten ja kiihkeiden seremonioiden, kanssa. Yksikään kansakunta ei ole koskaan saavuttanut tällaisia taidokkaan filosofian korkeuksia näin lyhyessä ajassa. Yksikään kansakunta ei ole koskaan luonut näin edistynyttä etiikan järjestelmää käytännöllisesti katsoen vailla Jumaluutta ja kokonaan vailla lupausta ihmisen pelastumisesta. Yksikään kansakunta ei ole koskaan syöksynyt yhtä nopeasti, yhtä syvälle ja yhtä rajusti tällaisiin älyllisen pysähtyneisyyden,

moraalisen turmeluksen ja hengellisen köyhyyden syövereihin kuin nämä samaiset kreikkalaiset kansanheimot heittäytyessään mysteerikulttien mielettömään pyörteeseen.

98:2.12 (1080.2) Uskonnot ovat säilyneet pitkiäkin aikoja ilman filosofian tukea, mutta vain harvan filosofian olemassaolo on filosofian muodossa jatkunut pitempään ilman jonkinlaista samastumista uskontoon. Uskonnot filosofia merkitsee samaa, mitä ymmärrys merkitsee toiminnalle. Mutta ihanteellinen inhimillinen tila on sellainen, jossa filosofia, uskonto ja tiede viisauden, uskon ja kokemuksen yhteistoimin hitsautuvat mielekkääksi ykseydeksi.

3. Melkisedekin opetukset Roomassa

98:3.1 (1080.3) Kun latinalaiset olivat kehityksessään ohittaneet varhaisemmat uskonnolliset palvontamuotonsa eli perhejumalien palvonnan ja siirtyneet heimokohtaiseen sodanjumalan, Marsin, kunnioittamiseen, oli luonnollista, että heidän myöhempi uskontonsa muistutti enemmänkin poliittista seremoniaa kuin kreikkalaisten ja brahmalaisten älyllisiä oppirakennelmia tai useiden muiden kansojen hengellisempiä uskontoja.

98:3.2 (1080.4) Silloin kun kuudennella Kristusta edeltävällä vuosisadalla oli meneillään Melkisedekin evankeliumin suuri monoteistinen renessanssi, tunkeutui perin harva Saalemin lähetyssaarnaaja Italiaan asti, eivätkä ne, jotka sinne saapuivat,

kyenneet voittamaan nopeasti levinneen etruskilaisen papiston ja sen jumalten tähtikaartin ja temppelien vaikutusta, mikä kaikkien jälkeen järjestyi Rooman valtiuskonnoksi. Näiden latinalaisheimojen uskonto ei ollut kreikkalaisen uskonnon tavoin merkitykseltään ja turmeltunutta, mutta ei se myöskään ollut ankaraa ja tyrannimaista kuten heprealaisten uskonto. Enimmältään se oli pelkkien muodollisuuksien, lupauksen ja tabujen noudattamista.

98:3.3 (1080.5) Kreikkalaisten kulttuuriainesten maahantuonnilla oli suuri vaikutus Rooman uskontoon. Useimmat olymposlaiset jumalat tuotiin lopulta siirrännäisinä Roomaan ja liitettiin latinalaiseen jumalaperheeseen. Kreikkalaiset palvoivat ammoiset ajat kotilieden tulta – Hestia oli kotilieden neitsytjumalatar; Vesta oli roomalainen kodin jumalatar. Zeuksesta tuli Jupiter, Afroditestä Venus, ja niin edelleen kaikki Olympoksen monet jumaluudet läpikäyden.

98:3.4 (1080.6) Roomalaisnuorukaisten uskonnollinen vihkimys oli tilaisuus, jossa heidät juhlallisesti vihittiin valtion palvelukseen. Valat ja kansalaisoikeuksien myöntäminen olivat todellisuudessa uskonnollisia seremonioita. Latinalaiset kansanheimot ylläpitivät temppelitä, alttareita ja pyhäkköjä, ja kriisitilanteissa niillä oli tapana kysyä neuvoa oraakkeleilta. Ne panivat talteen sankarien ja myöhemmin kristillisten pyhimysten luut.

98:3.5 (1080.7) Tämä muodollinen ja tunteisiin vetoamaton näennäisuskonnollisen isänmaallisuuden muoto oli tuomittu luhistumaan, aivan kuten kreikkalaisten tavattoman älyllinen ja taiteellinen palvontamuoto oli sortunut mysteerikulttien harjoittaman kiihkeän ja syvästi tunnepitoisen palvonnan edessä.

Suurin näistä tuhoisista kulteista oli Jumalan Äiti -lahkon mysteeriuskonto. Lahkon pääpaikka oli noina aikoina täsmälleen nykyisen Pyhän Pietarin kirkon paikalla Roomassa.

98:3.6 (1080.8) Kehkeytyvä Rooman valtio teki poliittisia valloituksia, mutta Rooman valloittivat puolestaan Egyptin, Kreikan ja Levantin kultit, rituaalit, mysteerit ja jumalakäsitykset. Näiden muualta tuotujen kulttien kukoistus jatkui koko Rooman valtion piirissä aina Augustuksen aikoihin asti. Puhtaasti poliittiset ja yhteiskunnalliset seikat vaikuttiminaan Augustus teki sankarillisen ja jonkin verran menestystäkin saavuttaneen yrityksen mysteerien hävittämiseksi ja aikaisemman, poliittisen uskonnon elvyttämiseksi.

98:3.7 (1081.1) Muuan valtiouskonnon pappi kertoi Augustukselle aikaisemmista Saalemin opettajien yrityksistä levittää oppia yhdestä Jumalasta, lopullisesta Jumaluudesta, joka hallitsi kaikkia yliluonnollisia olentoja. Ja tämä idea sai niin lujan otteen keisarista, että hän rakennutti monia temppeleitä, varusti ne yltäkylläisesti kauniilla kuvapatsailla, järjesteli uudelleen valtion pappiskunnan, saattoi taas voimaan valtiouskonnon, nimitti itsensä kaikkien temppelien virkaahoitavaksi ylipapiksi eikä hän, keisari kun oli, empinyt julistaa itseään myös ylimmäksi jumalaksi.

98:3.8 (1081.2) Tämä uusi, Augustusta palvova uskonto kukoisti ja sitä harjoitettiin hänen elinaikanaan koko Rooman valtakunnan alueella Palestiinaa, juutalaisten kotimaata, lukuun ottamatta. Ja tämä ihmisjumalain aikakausi jatkui, kunnes virallisella roomalaiskultilla oli luettelo yli neljästäkymmenestä itsensä jumaluudeksi korottaneesta ihmisestä, jotka kaikki väittivät, että heidän

syntymänsä oli ollut ylliluonnollinen tapahtuma ja että heillä oli muitakin yli-inhimillisiä ominaisuuksia.

98:3.9 (1081.3) Saalemin uskovien hupenevan joukon kantaa puolusti viimeisenä muuan harras saarnaajien ryhmä: kyynikot, jotka kehottivat roomalaisia hylkäämään hillittömät ja mielettömät uskonnolliset rituaalinsa ja palaamaan erääseen sellaiseen palvontamuotoon, joka edusti Melkisedekin evankeliumia muodossa, jollaiseksi se oli muuttunut ja tahriutunut tultuaan kosketuksiin kreikkalaisen filosofian kanssa. Mutta yhteinen kansa torjui kyynikot. Se heittäytyi mieluummin mysteerien rituaaleihin, jotka sen lisäksi, että ne tarjosivat toivon henkilökohtaisesta pelastuksesta, tyydyttivät myös vaihtelun-, jännityksen- ja huvittelunhalun.

4. Mysteerikultit

98:4.1 (1081.4) Kun kansan valtaosa kreikkalais-roomalaisessa maailmassa oli kadottanut primitiiviset perhe- ja valtioukontonsa ja kun se ei kyennyt tai ei halunnut käsittää kreikkalaisen filosofian merkitystä, se suuntasi huomionsa Egyptistä ja Levantista tulleisiin dramaattisiin ja tunnekylläisiin mysteerikultteihin. Tavallinen kansa kaipasi lupauksia pelastuksesta – uskonnollista lohdutusta täksi päiväksi ja vakuutuksia kuolemattomuuden toivosta kuoleman jälkeen.

98:4.2 (1081.5) Suurimman suosion saavuttivat seuraavat kolme mysteerikulttia:

98:4.3 (1081.6) 1. Fryygalainen Kybelen ja hänen poikansa Attiksen kultti.

98:4.4 (1081.7) 2. Egyptiläinen Osiriksen ja hänen äitinsä Isiksen kultti.

98:4.5 (1081.8) 3. Iranilainen kultti, joka palvoi Mitraa syntisen ihmiskunnan pelastajana ja lunastajana.

98:4.6 (1081.9) Fryygalaiset ja egyptiläiset mysteerit opettivat, että jumalallinen poika (Attis tai vastaavasti Osiris) oli kokenut kuoleman ja että jumalallinen voima oli hänet herättänyt kuolleista, ja lisäksi, että kaikki, jotka asianmukaisesti vihittiin mysteeriin ja jotka syvän kunnioituksen vallassa viettivät jumalan kuoleman ja kuolleistanousun vuosipäivää, tulisivat sitä kautta osallisiksi hänen jumalallisuudestaan ja hänen kuolemattomuudestaan.

98:4.7 (1081.10) Fryygalaiset seremoniat olivat upeita, mutta madaltavia. Fryygalaiset verijuhlat osoittavat, miten viheliäisiksi ja alkukantaisiksi nämä levanttilaiset mysteerit muuttuivat. Kaikkein pyhin päivä oli ”musta perjantai”, ”veren päivä”, jota vietettiin Attiksen itselleen aiheuttaman kuoleman muistoksi. Kun Attiksen antaman uhrin ja kuoleman muistoa oli vietetty kolme päivää, juhla muuttui ilonpidoksi hänen kuolleistanousunsa kunniaksi.

98:4.8 (1082.1) Isiksen ja Osiriksen palvontarituaalit olivat fryygalaisen kultin rituaaleja hienostuneempia ja vaikuttavampia. Tämä egyptiläinen rituaali rakentui Niilin jumalasta kertovan muinaisen legendan ympärille, jumalan, joka kuoli ja nousi kuolleista. Tämä

käsitys juontui siitä havainnosta, että kasvillisuuden kasvu pysähtyi vuosittain, mitä seurasi kaikkien elävien kasvien keväällä tapahtuva virkoaminen. Näiden mysteerikulttien menojen hurjuus ja niiden seremonioihin liittyneet orgiat, joiden oletettiin johtavan jumalallisuuden tajuamisen tuottamaan ”hurmioon”, olivat toisinaan tavattoman luotaantyöntäviä.

5. Mitra-kultti

98:5.1 (1082.2) Fryygialaiset ja egyptiläiset mysteerit väistyivät viimein kaikista mysteerikulteista suurimman eli Mitran palvonnan tieltä. Mitra-kultti vetosi mitä eriluontoisimpiin ihmisiin, ja vähitellen se syrjäytti kummatkin edeltäjänsä. Mitralaisuus levisi Levantista värvättyjen roomalaislegioonien harjoittaman sananlevitystyön tuloksena Rooman valtakunnan joka puolelle. Levantissa tämä uskonto nimittäin oli yleisesti vallalla, ja legioonalaiset veivät tätä uskoa kaikkialle, minne heidän tiensä johti. Tämä uusi uskonnollinen rituaali merkitsi aikaisempiin mysteerikultteihin verrattuna suurta parannusta.

98:5.2 (1082.3) Mitra-kultti syntyi Iranissa, ja kotimaassaan se oli Zarathustran kannattajien sotaista vastustuksesta huolimatta vallalla pitkän aikaa. Mutta siihen mennessä kun se saapui Roomaan, siinä oli tapahtunut merkittävää kehitystä parempaan suuntaan siksi, että se oli omaksunut monia Zarathustran opetuksia.

Pääasiassa juuri Mitra-kultin välityksellä Zarathustran uskonto pääsi vaikuttamaan myöhemmin ilmaantuneeseen kristinuskoon.

98:5.3 (1082.4) Mitra-kultin esillä pitämä sotaista jumala oli syntynyt suuresta kalliosta. Hän teki urheita sankaritekoja ja sai veden ryöppyämään nuoliensa lävistämästä paadesta. Kultin mukaan kerran oli ollut myös tulva, josta vain yksi mies selviytyi erityisesti rakennetussa veneessä. Kultti kertoi myös viimeisestä illallisesta, jonka Mitra nautti aurinkojumalan seurassa, ennen kuin hän nousi taivaasiin. Kyseinen aurinkojumala, Sol Invictus, oli rappeutunut muoto zarathustralaisuuden Ahura-Mazda-jumaluuskäsitteestä. Mitra käsitettiin eloonjääneeksi aurinkojumalan esitaistelijaksi tämän kamppailusta pimeyden jumalaa vastaan. Ja tunnustukseksi siitä, että Mitra surmasi myyttisen pyhän härän, hänestä tehtiin kuolematon ja hänet korotettiin ihmisrodun puolestapuhujan asemaan korkeuksissa asuvien jumalten keskuuteen.

98:5.4 (1082.5) Tämän kultin kannattajat toimittivat palvontamenonsa luolissa ja muissa salaisissa paikoissa, joissa he lauloivat ylistyslauluja, mutisivat taikojaan, söivät uhrieläinten lihaa ja joivat niiden verta. He palvoivat kolmasti päivässä ja viettivät erityistä viikkoseremoniaa aurinkojumalan päivänä ja kaikkein mutkikkaimpia juhlamenoja Mitran vuotuisena juhlapäivänä, joulukuun 25:ntenä. Uhrisakramentin nauttimisen uskottiin turvaavan iäisen elämän, välittömästi kuoleman jälkeen tapahtuvan siirtymisen Mitran povellet, jossa viivyttäisiin autuuden tilassa aina tuomiopäivään asti. Tuomiopäivänä Mitran taivaanavaimet aukaisisivat Paratiisin portit, joista uskolliset astuisivat sisään. Sen

jälkeen hävitettäisiin elävien ja kuolleiden keskuudesta kaikki kastamattomat, kunhan Mitra oli palannut maan päälle. Opetettiin, että ihminen meni kuoltuaan Mitran eteen tuomiolle ja että maailman lopulla Mitra kutsuisi kaikki haudoistaan kohtaamaan viimeisen tuomion. Pahat hävitettäisiin tulella ja vanhurskaat hallitsisivat Mitran rinnalla ikuisesti.

98:5.5 (1082.6) Aluksi se oli vain miesten uskonto, ja siihen kuului seitsemän eri luokkaa, ja uskovat voitiin vihkiä näihin peräjälkeen seuraaviin luokkiin. Uskovien vaimot ja tyttäret päästettiin myöhempinä aikoina Suuren Äidin temppelisiin, jotka sijaitsivat Mitran temppelien vieressä. Naisten kultti oli mitralaisen rituaalin ja fryygalaisen Kybele- eli Attiksen äiti -kultin seremonioiden sekoitus.

6. Mitralaisuus ja kristinusko

98:6.1 (1083.1) Ennen mysteerikulttien ja kristinuskon saapumista ei omakohtainen uskonto itsenäisen instituution ominaisuudessa sanottavastikaan kehittynyt Pohjois-Afrikan ja Euroopan sivistyneissä maissa. Uskonto oli enemmänkin perheen tai kaupunkivaltion asia, poliittinen tai valtakunnallinen asia. Helleenikreikkalaiset eivät koskaan kehittäneet keskitettyä palvontajärjestelmää, vaan rituaali oli paikallinen. Heillä ei ollut papistoa eikä ”pyhää kirjaa”. Aivan kuten puuttui roomalaisilta, heidänkin uskonnollisista instituutioistaan puuttui vahva pakottava

voima korkeampien moraalisten ja hengellisten arvojen säilyttämiseksi. Vaikka onkin totta, että uskonnon institutionalisoituminen on tavallisesti vähentänyt sen hengellisyyttä, on tosiasia kuitenkin myös se, ettei yksikään uskonto tähän mennessä ole onnistunut säilymään ilman jonkinasteisen – suuremman tai pienemmän – laitosmaisen organisaation apua.

98:6.2 (1083.2) Länsimainen uskonto riutui tällä tavoin aina skeptikkojen, kyynikkojen, epikurolaisten ja stoalaisten aikoihin asti. Mutta kaikkein tärkeintä on, että sen heikkeneminen päättyi vasta aikana, jolloin käytiin suuri voimainmittelö mitralaisuuden ja Paavalin kehittämän uuden uskonnon, kristinuskon, välillä.

98:6.3 (1083.3) Kolmannella Kristuksen jälkeisellä vuosisadalla mitralaiset ja kristilliset kirkot olivat sekä ulkonäöltään että rituaalinsa luonteen puolesta varsin samankaltaisia. Tällaiset palvontapaikat sijaitsivat useimmiten maan alla, ja kummankin uskonnon palvontapaikoissa oli alttareita, ja näiden taustat kuvasivat eri tavoin sen vapahtajan kärsimyksiä, joka oli tuonut synnin kiroamalle ihmisrodulle pelastuksen.

98:6.4 (1083.4) Mitranpalvojilla oli aina temppeliin astuessaan ollut tapana kastaa sormensa pyhään veteen. Ja koska joillakin seuduilla oli paljon ihmisiä, jotka kuuluivat samanaikaisesti kumpaankin uskontoon, he toivat tämän tavan mukanaan useimpiin kristillisiin kirkkoihin Rooman lähiympäristössä. Kumpikin uskonto käytti kastetta ja nautti leivästä ja viinistä koostuvan sakramentin. Ainoa suuri eroavaisuus mitralaisuuden ja kristinuskon välillä – ellei Mitran ja Jeesuksen luonteen välistä eroa oteta lukuun – oli se, että

toinen rohkaisi militarismia, kun sen sijaan toinen oli äärimmäisen rauhanomainen. Mitralaisuuden suvaitsevaisuus muita uskontoja (paitsi myöhempää kristinuskoa) kohtaan johti lopulta sen hajoamiseen. Mutta ratkaiseva tekijä näiden kahden välisessä kamppailussa oli naisten pääsy kristillisen uskonyhteisön täyteen jäsenyyteen.

98:6.5 (1083.5) Viimein kävi niin, että nimellinen kristillinen usko oli vallitsevana länsimaissa. Kreikan filosofiasta saatiin eettisen arvon käsitykset, mitralaisuus antoi palvontamenojen rituaalin, ja itse kristinuskon menetelmän moraalisten ja sosiaalisten arvojen säilyttämiseksi.

7. Kristinuskon

98:7.1 (1083.6) Luoja-Poika ei ruumiillistunut kuolevaisen lihallisessa hahmossa ja lahjoittautunut Urantian ihmiskunnalle lepyttääkseen kiukkuista Jumalaa, vaan mieluummin saadakseen koko ihmiskunnan tajuamaan, että Isä rakastaa heitä, ja ymmärtämään, että he ovat Jumalan poikia. Loppujen lopuksihan sovitusopin suuri puolestapuhujakin oivalsi jotakin tästä totuudesta, sillä hän julisti: ”Kristuksessa Jumala sovitti maailman itsensä kanssa.”

98:7.2 (1084.1) Tämän luvun aihepiiriin ei kuulu kristinuskon alkuperän ja leviämisen käsittely. Riittääköön, kun sanotaan, että se rakentuu Jeesus Nasaretilaisen, ihmiseksi ruumiillistuneen Nebadonin

Mikael-Pojan, ympärille. Urantia tuntee hänet Kristuksena, voideltuna. Kristinuskon levittivät Levantin ja länsimaiden joka kolkkaan tämän galilealaisen seuraajat, ja heidän lähetysintonsa oli heidän maineikkaiden edeltäjiensä, seetiläisten ja saalemilaisten, samoin kuin heidän hartaiden aasialaisaikalaistensa, buddhalaisten opettajien, intoon täysin verrattavissa.

98:7.3 (1084.2) Urantialaisen uskonjärjestelmän merkityksessä kristinuskko syntyi seuraavien opetusten, vaikutusten, vakaumusten, kulttien ja henkilökohtaisten näkemysten yhteen nivoutumisesta:

98:7.4 (1084.3) 1. Melkisedekin opetukset, jotka ovat perusvaikuttimena kaikissa viimeisten neljäntuhannen vuoden aikana ilmaantuneissa länsimaiden ja itämaiden uskonnoissa.

98:7.5 (1084.4) 2. Heprealainen moraaliopin, etiikan ja teologian järjestelmä, samoin kuin heprealainen usko sekä Sallimukseen että korkeimpaan Jahveen.

98:7.6 (1084.5) 3. Zarathustralainen käsitys kosmisen hyvän ja pahan välisestä taistelusta, joka käsitys oli jo painanut leimansa sekä juudaismiin että mitralaisuuteen. Mitralaisuuden ja kristinuskon välisiin kamppailuihin liittynyt ja pitkään jatkunut kosketus sai aikaan sen, että iranilaisprofeetan opeista tuli vahva tekijä, joka vaikutti ratkaisevasti Jeesuksen opetusten hellenisoitujen ja latinalaistettujen versioiden sisältämien dogmien, opinkappaleiden ja kosmologian teologiseen ja filosofiseen asuun ja rakenteeseen.

98:7.7 (1084.6) 4. Mysteerikultit, eritoten mitralaisuus, mutta myös fryygialaiseen kulttiin kuuluva Suuren Äidin palvonta. Iranilaisen pelastajasankarin, Mitran, yliluonnollisesta syntymästä kertovan tarinan roomalaisesta versiosta tarttui aineksia jopa kertomuksiin Jeesuksen syntymästä Urantialla. Sen mukaan Mitran saapumista maan päälle oli muka ollut todistamassa vain kourallinen lahjojen kera tulleita paimenia, joille enkelit olivat ilmoittaneet tästä lähestyvästä tapahtumasta.

98:7.8 (1084.7) 5. Joshua ben Josefin, Joosua Joosefinpojan, ihmiselämän historiallinen tosiasia, se että Jeesus Nasaretilainen todellisuudessa oli kunnialla kruunattu Kristus, Jumalan Poika.

98:7.9 (1084.8) 6. Paavali Tarsoslaisen henkilökohtainen näkökanta. Ja olisi pantava merkille, että mitralaisuus oli Paavalin nuoruudessa Tarsoksen valtauskonto. Paavali ei osannut edes uneksia, että hänen jälkeensä elävät kristityt jonakin päivänä pitäisivät hänen omille käännyännäisilleen hyvässä tarkoituksessa kirjoittamiaan kirjeitä ”Jumalan sanana”. Tällaisia hyvää tarkoittavia opettajia ei tule panna tilille siitä, mihin heidän myöhempinä aikoina eläneet seuraajansa ovat heidän kirjoituksiaan käyttäneet.

98:7.10 (1084.9) 7. Hellenististen kansojen filosofinen ajattelu Aleksandriassa, Antiokiassa, Kreikassa, Syrakuusassa ja Roomassa. Kreikkalaisten filosofia oli sopusoinnussa kristinuskon paavalilaisen version kanssa paremmin kuin minkään muun tuolloisen uskonnollisen järjestelmän kanssa, ja se vaikutti merkittävästi

siihen, miksi kristinusko menestyi länsimaissa. Kreikkalainen filosofia Paavalin teologiaan yhdistyneenä muodostaa yhä eurooppalaisen etiikan perustan.

98:7.11 (1084.10) Kun Jeesuksen alkuperäiset opetukset tunkeutuivat länsimaihin, ne länsimaalaistuivat, ja länsimaistuessaan ne alkoivat menettää potentiaalisesti yleismaailmallista, kaikkiin rotuihin ja kaikenlaisiin ihmisiin kohdistuvaa vetovoimaansa. Tämän päivän kristinuskosta on tullut uskonto, joka on sopeutunut mainiosti valkoisten rotujen sosiaalisiin, taloudellisiin ja poliittisiin tapoihin. Se on jo kauan sitten lakannut olemasta Jeesuksen uskonto, jos toki se yhä pitää urheasti esillä kaunista uskontoa Jeesuksesta sellaisille yksilöille, jotka vilpittömästi pyrkivät kulkemaan sen opetusten viitoittamaa tietä. Se on ylistänyt Jeesusta Kristuksena, Jumalan lähettämänä messiaanisenä voideltuna, mutta Mestarin oman evankeliumin – Jumalan Isyyden ja kaikkien ihmisten universaalisen veljeyden – se on jotakuinkin unohtanut.

98:7.12 (1085.1) Ja näin päättyy pitkä kertomus Makiventa Melkisedekin opetuksista Urantialla. On kulunut lähes neljätuhatta vuotta siitä, kun tämä Nebadonin Hätätilapoika lahjoittautui Urantialla, ja tänä aikana ”El Eljonin, Kaikkein Korkeimman Jumalan, papin” opetukset ovat tunkeutuneet kaikkien rotujen ja kansojen tietoisuuteen. Ja Makiventan onnistui saavuttaa epätavallisen lahjoittautumisensa tarkoitus; kun Mikael valmistautui ilmestymään Urantialle, niin miesten ja naisten sydämessä oli olemassa käsitys

Jumalasta, se sama jumalakäsitys, joka yhä uudestaan leimahtaa liekehtimään Universaalisen Isän monilukuisten lasten elävässä hengellisessä kokemuksessa heidän eläessään kiehtovaa ajallista elämäänsä avaruuden pyörivillä planeetoilla.

98:7.13 (1085.2) [Esittänyt eräs Nebadonin Melkisedek.]